- wyjazd rodziców poza granice kraju,
- śmierć obojga rodziców lub jednego z nich,
- nieletni rodzice naturalni.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby rodzin zastępczych oraz umieszczonych w nich dzieci.

Tabela: Liczba rodzin zastępczych z miasta Jarosławia

	2012	2013
Liczba utworzonych **rodzin zastępczych**	9	5
Liczba **dzieci** umieszczonych w rodzinach zastępczych	13	10
Liczba **rodzin rozwiązanych**	0	5
Liczba rodzin **zastępczych spokrewnionych**	5	25
Liczba **dzieci** umieszczonych w rodzinach zastępczych spokrewnionych	6	34
Liczba rodzin **zastępczych niespokrewnionych**	3*	14
Liczba **dzieci** umieszczonych w rodzinach zastępczych niespokrewnionych	3	15
Liczba rodzin **zastępczych zawodowych**	1	2
Liczba **dzieci** umieszczonych w rodzinach zastępczych zawodowych	4	7

*zmiana nazewnictwa na rodziny zastępcze niezawodowe

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu

Analizując powyższe dane w latach 2012 – 2013 zauważa się znaczny wzrost liczby utworzonych rodzin zastępczych spokrewnionych i zastępczych niespokrewnionych oraz minimalny wzrost rodzin zastępczych zawodowych. W związku z tą tendencją wzrosła liczba dzieci w nich umieszczonych. W 2013 roku w Jarosławiu utworzono 5 rodzin zastępczych zawodowych, w której umieszczono 10 dzieci.

W 2013 r. Powiat Jarosławski zawarł z Katolickim Centrum Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej w Krośnie roczną umowę w ramach której: prowadzono nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, kwalifikowano rodziny do pełnienia tej roli oraz wydawano zaświadczenia kwalifikacyjne potwierdzające ukończenie szkolenia i niezbędne opinie do sprawowania pieczy zastępczej.

Od 2012 r. Gmina Miejska Jarosław partycypuje w kosztach utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo wychowawczych. Zgodnie z art. 191 ust. 9 *ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina ponosi wydatki na opiekę i jego wychowanie w zależności od czasu pobytu w pieczy zastępczej:

1. 10% wydatków w pierwszym roku pobytu,
2. 30% wydatków w drugim roku pobytu,
3. 50% wydatków w trzecim i następnych latach pobytu.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby dzieci, których pobyt w rodzinie zastępczej dofinansowuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jarosławiu.

Lata	Dzieci objęte pieczą zastępczą
2012	8
2013	**13**

Źródło: Dane MOPS

Według danych uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu **kwota średniego świadczenia miesięcznego** dla rodziny zastępczej na każde dziecko wynosi w rodzinie:

- spokrewnionej - ok. 550,00 zł,
- niezawodowej - ok. 850,00 zł,
- zawodowej - 1000,00 zł.

Przy PCPR istnieje **Punkt Interwencji Kryzysowej**, do którego zgłaszają się osoby z terenu całego powiatu jarosławskiego. W ramach punktu udzielane są porady prawne i pomoc psychologiczna, które dotyczą spraw związanych z przemocą domową, problemów wychowawczych oraz możliwych rozwiązań sytuacji kryzysowych w rodzinie.

W 2013 r. utworzono w powiecie jarosławskim pierwsze pogotowie rodzinne, które od 1 lipca przyjęło 3 dzieci.

Bieżącym problemem do rozwiązania jest **zabezpieczenie mieszkań** dla wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo- wychowawcze. W ciągu ostatnich 4 lat Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu nie uzyskało z zasobów miasta Jarosławia żadnego mieszkania. Wychowankowie by móc podjąć samodzielne życie i kontynuować naukę zmuszeni są wynajmować mieszkania na własny koszt.

2.2 Placówki wsparcia dziennego

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje na placówki wsparcia dziennego jako możliwą formę pomocy rodzinie w opiece i wychowaniu dziecka. Według art. 23 w/w ustawy:

1. *Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także z placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi.*
2. *Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest nieodpłatny.*
3. *Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest dobrowolny, chyba że do placówki skieruje sąd.*

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- **opiekuńczej**, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych;
- **specjalistycznej**;
- **pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę**

W Gminie Miejskiej Jarosław funkcjonuje 6 **placówek wsparcia dziennego** działających w formie świetlic środowiskowych, są to:

1. Świetlica Środowiskowa Stowarzyszenia „Rodzina Kolpinga" w Jarosławiu,
2. Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Jarosławiu,
3. Świetlica Socjoterapeutyczna im. Anny Jenke w Jarosławiu
4. Świetlice Środowiskowe Stowarzyszenia Rodzin Katolickich Archidiecezji Przemyskiej im. Św. Józefa Sebastiana Pelczara znajdujące się przy parafiach:
   - Matki Bożej Bolesnej,
   - NMP Królowej Polski,
   - Bożego Ciała.

Świetlica Środowiskowa Stowarzyszenia „Rodzina Kolpinga" w Jarosławiu powstała 14 lat temu z inicjatywy Ks. Prałata Andrzeja Surowca. Celem działania świetlicy jest stworzenie dzieciom warunków do pełnego rozwoju w poczuciu akceptacji i bezpieczeństwa oraz łagodzenie niedostatków wychowawczych w rodzinie, a także przystosowanie ich do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie. Podejmowane działania zmierzają do stymulacji rozwoju w wymiarach: fizycznym, psychicznym i duchowym.

Praca z dziećmi realizowana jest:

- **indywidualnie,** w formie wspomagania rozwoju, terapii i edukacji,
- **grupowo, w formie udziału w** różnych sekcjach zainteresowań.

Przedmiotem szczególnej troski są **dzieci z rodzin dysfunkcyjnych i biedniejszych**. Dzieci mogą korzystać m.in. z darmowego dożywiania, natomiast praca w sekcjach zainteresowań pozwala rozwinąć różne talenty, a jednocześnie jest sposobem na dobre zagospodarowanie czasu wolnego po lekcjach w szkole. Świetlica przygotowana jest dla 200 osób.

W 2013 r. do 11 sekcji zainteresowań tj.: komputerowej, plastycznej, modelarskiej, tenisa stołowego, judo, j. niemieckiego, teatralnej, tanecznej, myśliwsko- ekologicznej, fotograficznej i krótkofalarskiej zapisanych było ok. 120 dzieci. Wydatki świetlicy na dzień 31.12.2013 r. wynosiły **50 000 zł.**

Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Jarosławiu jest to świetlica z programem profilaktyki zachowań ryzykownych i socjoterapii dla 20 wychowanków. Wychowankowie byli objęci dożywianiem w postaci podwieczorku. Opiekę nad dziećmi sprawują wykwalifikowani pedagodzy i wolontariusze-studenci kierunków pedagogicznych.

Praca z dzieckiem odbywa się w formie:

- wsparcia w pokonywaniu trudności szkolnych (zajęcia z języka angielskiego i matematyki),
- cyklicznych zajęć sportowych, artystycznych, tanecznych i zajęć z ceramiki.

Działania zrealizowane przez świetlicę w 2013 r.:

- w okresie wakacji odbyły się 3 turnusy półkolonii dla 70 dzieci zorganizowano wypoczynek w mieście z różnymi atrakcjami,
- zorganizowano 4 turnusy kolonijne i turnus rehabilitacyjny, w których uczestniczyło łącznie 186 dzieci, z czego 106 wyjechało dzięki dofinansowaniu ze strony Zarządu Powiatowego TPD, oraz pozyskanym dotacjom od Gminy Miejskiej Jarosław, Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, MOPS w Jarosławiu, PCPR w Jarosławiu,
- 40 dzieci wyjechało na kolonię do Mszany Górnej w pełni finansowanej przez Kuratorium Oświaty w Rzeszowie w ramach programu wypoczynku dla najbiedniejszych dzieci,

- 5 rodzinom wielodzietnym udzielono pomocy w postaci wyprawek szkolnych i paczek żywnościowych z okazji świąt,
- Prowadzony jest Fundusz Pomocy Chorym Dzieciom, w ramach którego możliwe jest udzielenie wsparcia dzieciom niepełnosprawnym i chorym pochodzącym z biednych rodzin. W 2013 roku z takiej pomocy skorzystało 4 dzieci,
- realizacja Partnerskiego Projektu „Otwarci na Integrację" dofinansowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w ramach rządowego programu „Bezpieczna i przyjazna szkoła dla dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych". W ramach projektu udzielono wsparcia zarówno dzieciom jak też rodzicom. Wsparcie było kierowane głownie do rodziców dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym rodziców dzieci niepełnosprawnych- łącznie 95 osób, w tym: 15 rodziców zdobyło praktyczne umiejętności relaksacji swoich dzieci poprzez fachowy masaż odbywając 40 godzinny kurs, 25 uczestniczyło w grupach wsparcia dla rodziców dzieci niepełnosprawnych,
- prowadzone były różne formy warsztatów, w których uczestniczyło 50 rodziców.

Łączne wydatki na prowadzenie świetlicy to **56 000 złotych**, w tym praca wolontariuszy- 11 000 zł i dofinansowanie ze strony Gminy Miejskiej Jarosław- 20 000zł.

Świetlica Socjoterapeutyczna im. Anny Jenke w Jarosławiu jest specjalistyczną placówką profilaktyczno - wychowawczą o charakterze opiekuńczym utworzoną w celu wspierania rodzin mających trudności w wypełnianiu swych funkcji opiekuńczo-wychowawczych i **udzielaniu pomocy dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożonych demoralizacją, przestępczością, z zaburzonym zachowaniem, a także uzależnionym od alkoholu, narkomanii i innych środków psychoaktywnych**.

Organizację Świetlicy określa: Regulamin Organizacyjny Świetlicy oraz Plan Pracy Opiekuńczo – Wychowawczej. Zajęcia w świetlicy odbywają się zgodnie z rocznym Programem Działania, według Tygodniowego Harmonogramu Zajęć.

Praca z dziećmi realizowana jest w formie:

- pomocy w odrabianiu lekcji, a przez to wyrównywaniu braków edukacyjnych,
- pomocy w pokonywaniu kryzysów szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych i osobistych,
- zajęć specjalistycznych (logopedyczne, korekcyjno– kompensacyjne, wyrównawcze),

- zajęć artystycznych (muzyczne, plastyczne,), sportowych (tenis stołowy, siłownia), językowych (język angielski, język niemiecki),
- zajęć socjoterapeutycznych (integracja grupowa, nauka mówienia o swoich emocjach, uczuciach, poglądach, przełamywanie barier w komunikacji),
- zajęć tematycznych (spotkania świąteczne, imprezy okolicznościowe),
- organizacji czasu wolnego od nauki (okres ferii i wakacji: wspólne zabawy i konkursy, imprezy na świeżym powietrzu, wycieczki krajoznawcze, emisja filmów).

Zadania programowe realizowane w świetlicy obejmują również: profilaktykę zdrowotną oraz zapobieganie nałogom i różnym uzależnieniom. Pracownicy świetlicy udzielają **wsparcia rodzicom** dzieci w formie: konsultacji psychologicznych, przekazywania informacji o uzależnieniach, wykładów i warsztatów na temat rozwiązywania problemów z agresją w rodzinie oraz prawidłowej komunikacji.

Fachową opiekę nad dziećmi i młodzieżą sprawuje ponad 25 osobowy zespół wolontariuszy w tym: doświadczeni nauczyciele, pedagodzy z wieloletnim stażem oraz specjaliści z różnych dziedzin. Kadrę pedagogiczną wspierają w formie staży absolwenci kierunków pedagogicznych wyższych uczelni. Ponadto do pracy z dziećmi i młodzieżą przy współpracy z PUP w Jarosławiu angażowane są osoby bezrobotne.

Dziennie w świetlicy przebywa około 25 - 30 wychowanków. Wydatki w placówce związane są z bieżącą działalnością świetlicy (pomoce dydaktyczne), organizacją imprez okolicznościowych (m.in. jajko wielkanocne, dzień dziecka, mikołajki, opłatek), organizacją konkursów i turniejów sportowych oraz codziennym dożywieniem dzieci.

Świetlice Środowiskowe prowadzone przez Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Archidiecezji Przemyskiej im. św. Józefa Sebastiana Pelczara biskupa Oddział Rejonowy w Jarosławiu znajdują się przy parafiach: Matki Bożej Bolesnej, NMP Królowej Polski, Bożego Ciała.

Do świetlic środowiskowych uczęszczają dzieci i młodzież w wieku od 3 do 18 lat. Są to dzieci z rodzin wielodzietnych, dotkniętych patologią i alkoholizmem oraz półsieroty. W każdej z nich zatrudniona jest osoba kierująca placówką w pełnym wymiarze czasu pracy oraz wolontariusze.

Praca z dziećmi odbywa się w formie:

- dożywiania (śniadanie, obiady, podwieczorki),

- pomocy w odrabianiu prac domowych oraz korepetycji,
- zajęć plastycznych, sportowych, dydaktycznych,
- zajęć z zakresu profilaktyki uzależnień, podnoszenia poczucia własnej wartości, radzenia sobie ze stresem oraz przemocą,
- organizacji czasu wolnego- wyjścia na basen, lodowisko, do parku,
- organizacji wypoczynku letniego oraz zimowego, imprez okolicznościowych.

W 2013 r. do świetlic uczęszczało następująco:

- Świetlica Bożego Ciała – 30 dzieci,
- Świetlica Królowej Polski – 35 dzieci,
- Świetlica MB Bolesnej – 29.

W ciągu tygodnia w świetlicy przebywa 19 osób.

Wydatki na dzień 31.12.2013 wynoszą **21 320,00 zł.**

3. Działania podejmowane na rzecz dziecka

3.1 Dziecko a przemoc w rodzinie

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jarosławiu w ramach Programów Aktywności Lokalnej zrealizował szereg działań na rzecz rodziny i dziecka, które przedstawione zostały w poprzednim rozdziale. Jednak szczególnym programem, realizowanym przez tut. Ośrodek w 2013 roku, który skierowany był przede wszystkim do dzieci i młodzieży był ***Program profilaktyczno- edukacyjny „Trampolina" - głos przeciwko przemocy w rodzinie. Edycja 2013***. Program współfinansowany był przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz Urząd Miasta Jarosławia, a jego koszt wynosił **60 000,00 zł.**

Działaniami profilaktycznymi objęto nie tylko osoby uwikłane w przemoc w rodzinie, ale także młodzież z jarosławskich szkół gimnazjalnych. Patronat medialny objęty przez lokalną gazetę. Wywieszenie banerów informacyjnych, zorganizowanie konferencji wpłynęło także na poszerzenie wiedzy mieszkańców miasta Jarosławia na temat dostępnych form pomocy dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie.

Działania zrealizowane w *Programie „Trampolina"- głos przeciwko przemocy w rodzinie. Edycja 2013* na rzecz wsparcia dziecka i rodziny:

- poradnictwo specjalistyczne:
  dyżur psychologa: skorzystało łącznie 8 osób,
  dyżur radcy prawnego: skorzystało łącznie 8 osób,
- spotkania grupowe z trenerem/psychologiem dla:
  - dzieci i młodzieży z rodzin uwikłanych w przemoc: udział wzięło łącznie 16 osób,
  - dorosłych uwikłanych w przemoc w rodzinie: udział wzięło łącznie 11 osób,
- spotkania grupowe z dogoterapeutą dla dzieci uwikłanych w przemoc w rodzinie, w których udział wzięło łącznie 9 dzieci,
- spotkania grupowe- zajęcia biblioteczne dla dzieci i młodzieży, z których skorzystało 12 dzieci,
- spotkania grupowe dla dzieci uwikłanych w przemoc w rodzinie ze specjalistą prowadzącym zajęcia muzyczne z elementami logo rytmiki, w których udział wzięło łącznie 10 dzieci.

Dzieci wraz z rodzinami miały możliwość uczestnictwa **w rodzinnych wyjazdach i zabawach** tj.:

- rodzinne igrzyska wędkarskie- liczba osób, które wzięły udział w wyjeździe: 55 osób,
- rekreacyjny wyjazd do stadniny koni z elementami profilaktyczno- terapeutycznymi- liczba osób, które wzięły udział w festynie: 55 osób,
- rodzinny wyjazd profilaktyczno- edukacyjny do teatru- liczba osób, które wzięły udział w wyjeździe: 52 osoby,
- zabawa „Andrzejkowa" z elementami profilaktyki- liczba osób, które wzięły udział w zabawie: 60 osób.

Przeprowadzono również szkolenie z zakresu **pierwszej pomocy dla:**

- dzieci uwikłanych w przemoc w rodzinie, w którym wzięło udział łącznie 19 dzieci
- młodzieży i dorosłych uwikłanych w przemoc domową, dla 15 osób.

W ramach Programu zorganizowano także **Konferencję „Mówimy nie przemocy"** dla uczniów szkół gimnazjalnych w Jarosławiu. Działanie to miało na celu kształtowanie postawy sprzeciwu wobec zachowań agresywnych, a także pobudzenie aktywności społecznej na rzecz profilaktyki przemocy. Na konferencję zostali zaproszeni specjaliści, którzy mieli za zadanie przeszkolić młodzież na temat przeciwdziałania przemocy oraz wskazanie działań jakie podejmowane są w momencie jej wystąpienia. Młodzież otrzymała informator, z którego mogła pozyskać potrzebne informacje. Kolejnym etapem było przeprowadzenie sprawdzianu wiedzy z tego zakresu. Tak przygotowana młodzież miała za zadanie przeprowadzenie zajęć/pogadanek we własnej szkole. Nagrodę za najlepszą organizację zajęć otrzymał Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Książąt Czartoryskich w Jarosławiu.

Ponadto przeprowadzono konkurs plastyczny nt. przeciwdziałania przemocy w rodzinie **„Dom dobry, dom spokojny"**. Konkurs miał na celu pogłębienie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie wśród dzieci.

3.2 Pomoc w zakresie dożywiania

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jarosławiu realizuje także pomoc w zakresie dożywiania dzieci w szkole. Pomocą tą objęte były w szczególności dzieci i młodzież realizujące obowiązek przedszkolny i szkolny, ale także osoby dorosłe, w szczególności chore, samotne, niepełnosprawne, w podeszłym wieku, bezdomne.

Liczba osób objęta świadczeniem w latach 2012-2013 przedstawiała się następująco:

Forma pomocy	Lata	Dzieci do 7 roku życia	Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	Pozostałe osoby otrzymujące pomoc /osoby dorosłe/	Ogółem
Zasiłek celowy	**2012**	279	459	1 592	2 330
	2013	**293**	**438**	**1 731**	**2 462**
Posiłek	**2012**	182	455	140	777
	2013	**197**	**454**	**124**	**775**
Świadczenie rzeczowe	**2012**	2	0	42	44
	2013	**11**	**5**	**45**	**61**

Źródło: Dane MOPS

Z powyższych danych wynika, że w 2013 roku wzrosła liczba dzieci do 7 roku życia korzystających pomocy w zakresie dożywiania, natomiast liczba uczniów korzystających z tego świadczenia do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej utrzymywała się na podobnym poziomie. W 2013 r. dożywianie prowadziło 34 placówki oświatowe, w tym: 24 szkoły, 8 przedszkoli i 2 ośrodki opiekuńczo - wychowawcze.

W uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko korzystające z zajęć w ramach rocznego przygotowania przedszkolnego w szkole lub przedszkolu wyraża chęć zjedzenia posiłku, *dyrektor szkoły lub przedszkola* udziela pomocy w formie posiłku, informując jednocześnie ośrodek pomocy społecznej, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka, o udzieleniu pomocy. Przyznanie pomocy, o której mowa powyżej, nie wymaga ustalania sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania przez ośrodek pomocy społecznej decyzji administracyjnej. Decyzje podejmują Dyrektorzy placówek oświatowych, natomiast MOPS je finansuje.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jarosławiu od 2004 współuczestniczy także w **Ogólnopolskiej Akcji - „Pomóż dzieciom przetrwać zimę"**- organizowanej przez Polskie Radio Lublin i Radio Rzeszów. Akcja ma na celu udzielanie pomocy dzieciom mieszkającym w Jarosławiu, pochodzących z rodzin wielodzietnych, rozbitych, będących w trudnej sytuacji materialnej. W ramach akcji przeprowadzana jest wielka uliczna zbiórka darów. Każdorazowo uwieńczeniem tej akcji jest organizowana zabawa mikołajkowa, połączona z konkursami, zabawami, wizytą świętego Mikołaja i wręczaniem paczek. W 2013 r. akcją objęto 334 dzieci.

3.3 Środowisko szkolne i edukacja

Jednym z zadań Programu wspierania rodziny dla Gminy Miejskiej Jarosław jest **poprawa sytuacji dziecka w środowisku szkolnym**.

Pomoc ta należy do zadań oświatowych Gminy Miejskiej Jarosław i realizuje ją Urząd Miasta Jarosławia m.in. poprzez: pomoc materialną dla młodzieży szkolnej, wsparcie w tworzeniu programów dla dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej, wzbogacenie oferty dydaktycznej poprzez organizowanie dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, rozbudowę i modernizację infrastruktury służącej czynnemu spędzaniu wolnego czasu (m. in. place zabaw, boiska sportowe).

Z danych Wydziału Edukacji Kultury Fizycznej Urzędu Miasta Jarosławia wynika, że w roku szkolnym 2012/2013 w jarosławskich placówkach opieką objętych było łącznie **60** uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, (z czego większość uczęszczała do oddziałów integracyjnych), **603** uczniów posiadających opinie oraz informacje Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej o potrzebie objęcia uczniów zajęciami specjalistycznymi, **22** uczniów to uczniowie objęci nauczaniem indywidualnym, **459** uczniów pochodziło z rodzin korzystających z dofinansowania do posiłków z ośrodków pomocy społecznej, **295** uczniów otrzymało materialną pomoc socjalną w formie stypendium szkolnego, natomiast **205** uczniów otrzymało dofinansowanie do podręczników w ramach programu „Wyprawka szkolna".

W jarosławskich szkołach uczyło się również **61** uczniów z szczególnymi uzdolnieniami, posiadających opinie o objęciu indywidualnym programem nauki.

Tabela poniżej przedstawia ilości uczniów z różnymi problemami i trudnościami w poszczególnych szkołach.:

Tabela: Liczba uczniów w zależności od występujących trudności

Szkoła	uczniów w szkole	Uczniowie z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego		Liczba uczniów objętych zajęciami dla dzieci z specyficznymi trudnościami		Liczba uczniów objętych zajęciami dla dzieci z szczególnymi uzdolnieniami		Uczniowie objęci nauczaniem indywidualnym		Uczniowie objęci dofinansowanie m do posiłków z Ośrodka Pomocy Społecznej		Uczniowie, którzy otrzymali stypendium szkolne		Uczniowie, którzy otrzymali dofinansowanie do podręczników	
		liczba	% ogólnej liczby uczniów	Liczba	% ogólnej liczby uczniów	liczba	% ogólnej liczby uczniów	liczba	% ogólnej liczby uczniów	liczba	% ogólnej liczby uczniów	liczba	% ogólnej liczby uczniów	liczba	% ogólnej liczby uczniów
SP4	572	3	0,524%	93	16,259%	7	1,224%	3	0,524%	51	8,916%	33	5,769%	32	5,594%
SP5 (ZSJ)	263	0	0,000%	38	14,449%	0	0,000%	1	0,380%	17	6,464%	19	7,224%	14	5,323%
SP6	187	6	3,209%	22	11,765%	2	1,070%	1	0,535%	85	45,455%	48	25,668%	37	19,786%
SP7	82	3	3,659%	39	47,561%	0	0,000%	2	2,439%	23	28,049%	10	12,195%	13	15,854%
SP9	76	2	2,632%	18	23,684%	2	2,632%	0	0,000%	14	18,421%	8	10,526%	27	35,526%
SP10	500	0	0,000%	0	0,000%	19	3,800%	1	0,200%	58	11,600%	28	5,600%	38	7,600%
SP11	411	29	7,056%	124	30,170%	3	0,730%	3	0,730%	50	12,165%	34	8,273%	37	9,002%
PG1	372	3	0,806%	60	16,129%	4	1,075%	3	0,806%	26	6,989%	14	3,763%	0	0,000%
PG2	432	11	2,546%	76	17,593%	5	1,157%	3	0,694%	38	8,796%	31	7,176%	6	1,389%
PG3	206	2	0,971%	55	26,699%	6	2,913%	3	1,456%	55	26,699%	40	19,417%	1	0,485%
PG4 (ZSO)	198	1	0,505%	30	15,152%	12	6,061%	2	1,010%	30	15,152%	15	7,576%	0	0,000%
PG5 (ZSJ)	162	0	0,000%	48	29,630%	1	0,617%	0	0,000%	12	7,407%	15	9,259%	0	0,000%
Razem	3461	60	1,734%	603	17,423%	61	1,762%	22	0,636%	459	13,262%	295	8,524%	205	5,923%

Źródło: Wydziału Edukacji Kultury Fizycznej Urzędu Miasta Jarosławia

Jak wynika z powyższego zestawienia najwyższy procent uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego występował w SP 11 (7,56%), najwięcej uczniów posiadających opinie oraz informacje Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej o potrzebie objęcia uczniów zajęciami specjalistycznymi było w SP 7(47,56%), najwyższy % uczniów objętych nauczaniem indywidualnym zanotowano również w SP 7 (2,43%).

Największy odsetek uczniów pochodzących z rodzin korzystających z dofinansowania do posiłków z ośrodków pomocy społecznej oraz uczniowie, którzy otrzymali materialną pomoc socjalną w formie stypendium szkolnego to uczniowie SP 6 45,45% oraz 26,69 % w PG 3, natomiast największą grupę uczniów, którzy otrzymali dofinansowanie do podręczników w ramach programu „Wyprawka szkolna" to uczniowie SP 9 (35,52%).

W placówkach oświatowych realizowano szereg programów zarówno edukacyjnych jak i profilaktycznych. Uczniowie jarosławskich szkół i przedszkoli brali udział w licznych konkursach, projektach, programach i akcjach.

Dnia 30 sierpnia 2013 r. zakończono realizację **programu „Równy Start"**, którego realizacja wynikała z podpisanej dnia 14 kwietnia 2011 r. umowy pomiędzy Gminą Miejską Jarosław a Wojewódzkim Urzędem Pracy w Rzeszowie. W trakcie realizacji projektu tj. w latach 2011/2012 i 2012/2013 przeprowadzono łącznie 3690 godzin dodatkowych zajęć pozalekcyjnych.

Prowadzono następujące **rodzaje zajęć**:

- dla dzieci ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu w ilości – 450 godz.,
- dla dzieci z trudnościami w zdobywaniu umiejętności matematycznych – w ilości 390 godz.,
- logopedyczne dla dzieci z zaburzeniami rozwoju mowy w ilości - 270 godz.,
- socjoterapeutyczne i psychoedukacyjne dla dzieci z zaburzeniami komunikacji społecznej w ilości – 210 godz.,
- gimnastyka korekcyjna dla dzieci z wadami postawy w ilości - 240 godz.,
- Specjalistyczne zajęcia terapeutyczne dla dzieci niepełnosprawnych w ilości – 90 godz.,
- rozwijające zainteresowania uczniów szczególnie uzdolnionych „Mały badacz przyrody" w ilości – 630 godz.,
- rozwijające zainteresowania uczniów szczególnie uzdolnionych „Angielski jest zabawą" w ilości - 330 godz.,
- rozwijające zainteresowania uczniów szczególnie uzdolnionych „Mały Leonardo" w ilości - 480 godz.,
- rozwijające zainteresowania uczniów szczególnie uzdolnionych „Młody Inżynier" w ilości – 600 godz.

W projekcie „Równy Start" uczestniczyło łącznie 896 uczniów, w tym 435 dziewcząt oraz 461 chłopców z klas I-III szkół podstawowych, których organem prowadzącym jest Gmina Miejska Jarosław. Szkoły biorące udział w projekcie zostały doposażone w nowoczesny sprzęt multimedialny tj.: laptopy, projektory multimedialne, tablice interaktywne, ekrany oraz w liczne pomoce dydaktyczne tj.: mikroskopy, globusy

elektroniczne, oprogramowania, wagi, gry edukacyjne, modele organów człowieka, zestawy do nauki języka angielskiego, pomoce do edukacji plastycznej oraz wiele innych.

Zakupiony sprzęt multimedialny oraz pomoce edukacyjne pomogły zarówno nauczycielom przekazać swoją wiedzę w sposób profesjonalny, ale także dzieciom ułatwiły zrozumienie każdego zagadnienia poruszanego na zajęciach.

Koszt realizacji projektu to **kwota 502.403,22 zł**.

Kolejnym z zrealizowanych zadań, które określił *Program wspierania rodziny dla Gminy Miejskiej Jarosław* była **rozbudowa infrastruktury szkolnej**. Najważniejszym zadaniem inwestycyjnym realizowanym w latach 2009 – 2013 była „Budowa Przedszkola Publicznego na os. Kombatantów w Jarosławiu". We wrześniu 2013 r. przedszkole zostało oddane do użytku. Przedszkole posiada 1316 m² powierzchni użytkowej. W budynku znajdują się 4 oddziały przedszkolne i 2 oddziały żłobkowe dla 130 dzieci, urządzonymi salami dydaktycznymi i żłobkowymi, dużą salą do zabaw, biblioteką, gabinetem do terapii logopedycznej i pedagogicznej, stołówką, nowoczesnym zapleczem kuchennym, pomieszczeniami administracyjnymi i technicznymi. Budynek wyposażony jest w kolektory słoneczne oraz monitoring całodobowy.

Łączny koszt inwestycji wyniósł **6 511.786,00 zł.**

3.4 Przeciwdziałanie narkomanii i alkoholizmowi

Wsparcie i ochrona dziecka w rodzinie realizowane było także poprzez prowadzenie **zajęć profilaktycznych i naprawczych** dotyczących najczęściej występujących problemów wśród dzieci i młodzieży. Z zakresu przeciwdziałania narkomanii Burmistrz Miasta Jarosławia w 2013 roku ogłosił otwarty konkurs ofert na realizację zadań Gminy Miejskiej Jarosław. W wyniku konkursu zawarto umowę z Katolicką Fundacją Pomocy Osobom Uzależnionym i Dzieciom KARAN . Wszystkie realizowane zadania w 2013 r. były zgodne z *Gminnym Programem Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Jarosławia na lata 2011 - 2013.*

Zadanie obejmowało:

1. Kompendium profilaktyki w szkole:

a) warsztaty z zakresu uzależnień chemicznych (stare i nowe narkotyki, dopalacze, leki OTC) - poruszone zostały zagadnienia związane z rozpoznawaniem objawów zażywania,

strategie postępowania w szkole: profilaktyka, interwencja i współpraca z poradniami uzależnień i ośrodkami leczenia uzależnień. Przeprowadzono szkolenie w 10 grupach- po 3 h dydaktyczne - łącznie 30 h.

Szkolenia zostały przeprowadzone w następujących szkołach:

- Zespół Szkół Geodezyjno-Drogowych w Jarosławiu -1 grupy szkoleniowa,
- Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Jarosławiu – 1 grupa szkoleniowa,
- Zespół szkół Plastycznych w Jarosławiu- 1 grupa szkoleniowa,
- Publiczne Gimnazjum nr 2 w Jarosławiu - 3 grupy szkoleniowe,
- Zespół Szkół Geodezyjno-Drogowych w Jarosławiu -1 grupy szkoleniowa,
- Zespół Szkół Budowlanych i Ogólnokształcących im. Króla Kazimierza Wielkiego w Jarosławiu - 3 grupy szkoleniowe.

Łącznie przeszkolone zostały 134 osoby.

b) kształtowanie umiejętności społecznych i emocjonalnych u młodzieży (szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne).

Szkolenie przeprowadzono w 5 grupach realizując poszczególne zagadnienia, czas trwania - 6 h dydaktycznych (łącznie 30 godzin). Zajęcia prowadziło dwóch Master Trainer of ART. W szkoleniu wzięły łącznie udział 43 osoby - nauczyciele, pedagodzy, wychowawcy, pracownicy socjalni, psycholodzy oraz rodzice.

2. Poradnictwo terapeutyczne (jeden 4 h dyżur terapeuty co 2 tyg.) – 24 h.

W ramach poradnictwa pełnione były dyżury specjalisty terapii uzależnień (konsultacje dla osób eksperymentujących z narkotykami i uzależnionych , rodziców, osób pracujących w placówkach oświatowych oraz pomocowych z terenu miasta Jarosławia - m.in. nauczycieli, wychowawców, pedagogów) w okresie maj – lipiec 2013. W w/w okresie udzielono konsultacji 6 osobom używającym substancji psychoaktywnych (4 osoby zostały skierowane do dalszego leczenia w poradni uzależnień, 1 osoba wysłana do ośrodka leczenia), udzielono porad 8 rodzicom osób uzależnionych (7 osób zostało skierowanych do udziału w zajęciach grupy wsparcia dla rodziców osób uzależnionych bądź terapii indywidualnej w poradni uzależnień). Z możliwości konsultacji skorzystało również 2 pedagogów szkolnych z terenu miasta Jarosławia (w związku z uczniami podejrzewanymi o używanie dopalaczy) oraz 2 studentów w związku z sytuacją używania narkotyków przez swojego kolegę.

Zgodnie z założeniami *Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii* w szkołach na terenie miasta Jarosławia prowadzona była szeroko rozumiana profilaktyka poprzez realizację zadania, którego celem jest organizacja **wypoczynku letniego i zimowego**, co wpisuje się w realizację zadań związanych z doskonaleniem i tworzeniem alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

W roku 2013 zorganizowano wypoczynek zimowy w następujących placówkach:

- Szkoła Podstawowa nr 6 w Jarosławiu -50 uczniów,
- Szkoła Podstawowa nr 7 w Jarosławiu -60 uczniów,
- Szkoła Podstawowa nr 9 w Jarosławiu -31 uczniów,
- Szkoła Podstawowa nr 10 w Jarosławiu -50 uczniów,
- Szkoła Podstawowa nr 11 w Jarosławiu -80 uczniów,
- Publiczne Gimnazjum nr 1 w Jarosławiu -50 uczniów,
- Publiczne Gimnazjum nr 2 w Jarosławiu -70 uczniów,
- Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Jarosławiu -80 uczniów.

Program zimowiska oparty został na organizacji zajęć prezentujących różnorodne rodzaje sportu i zabaw rekreacyjno - sportowych, zajęć plastycznych i innych mogących wzbogacić osobowość i zainteresowania dzieci oraz atrakcyjnie wypełnić feryjny czas. W zimowisku udział wzięło ok. 471 dzieci.

Celem zadania było zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, integracja uczniów ze szkołą, wdrażanie do czynnego wypoczynku. Proponowane zajęcia to forma profilaktyki zapobieganiu uzależnieniom i agresji, dająca dzieciom możliwość odniesienia sukcesu i poczucia własnej wartości, a szczególnie w przypadku zajęć ruchowych dająca możliwość odreagowania emocji i napięć.

Na szczególną uwagę zasługuje również realizacja **lokalnej kampanii edukacyjno-profilaktycznej dla dzieci i młodzieży „Uzależnieniom mówimy NIE"**. Powyższa kampania dotyczy zarówno uzależnienia od alkoholu, jak i narkotyków oraz innych środków uzależniających. Objęła ona swoim zasięgiem uczniów jarosławskich szkół podstawowych i gimnazjalnych. Koordynatorem kampanii była Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Kampania skierowana była do dzieci i młodzieży jak i pedagogów, a składało się na nią szereg działań:

- **zorganizowanie szkolenia** w lutym 2013 r. dla dyrektorów i pedagogów jarosławskich szkół podstawowych oraz gimnazjalnych, którego tematem była profilaktyka uzależnień. Szkolenie miało na celu zapoznanie uczestników z zagrożeniami płynącymi ze spożywania alkoholu i zażywania środków psychoaktywnych przez dzieci i młodzież, w szczególności ze sposobami zapobiegania tym zagrożeniom.
- **zorganizowanie prelekcji profilaktycznych dla uczniów jarosławskich szkół podstawowych i gimnazjalnych**. Wykłady zostały przeprowadzone przez członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pracowników Specjalistycznego Psychiatrycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Jarosławiu. Prelekcje objęły swoim zasięgiem 359 uczniów szkół podstawowych i 470 uczniów szkół gimnazjalnych. Formą utrwalenia zdobytych wiadomości było zorganizowanie dla szkół podstawowych konkursu plastycznego, a dla szkół gimnazjalnych turnieju wiedzy o uzależnieniach. Szkoły biorące udział w kampanii „Uzależnieniom mówimy Nie" otrzymały edukacyjne pakiety multimedialne związane z powyższą tematyką.
- **organizacja majówki pod hasłem „Czas na zdrowie"** wraz z dyrekcją Szkoły Podstawowej nr 7 im. ks. Stanisława Staszica w Jarosławiu. Placówka gościła uczniów klas III z jarosławskich szkół podstawowych. Każdy z uczestników spotkania mógł wykazać się swoimi umiejętnościami i wiedzą.

W kampanii „Uzależnieniom mówimy NIE" wzięło udział łącznie ok.1200 uczniów.

We wrześniu 2013 r. w Publicznym Gimnazjum nr 3 w Jarosławiu odbył się **„Tydzień przeciw uzależnieniom"**. W ramach akcji odbyły się konkursy, pogadanki i spotkania związane z tematem przyjmowania używek przez młodzież. Powyższe działania zostały zainicjowane przez pedagogów szkoły, którzy zostali wsparci przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W ramach „Tygodnia przeciw uzależnieniom" pierwsze działania skierowane zostały do rodziców. Spotkali się oni z przedstawicielami policji, którzy zapoznali ich z zagadnieniami z zakresu zagrożeń, profilaktyki oraz rodzajów środków narkotyzujących i skutków ich przyjmowania. Kolejne działania obejmowały spotkania uczniów z psychologiem, policjantem oraz członkiem Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, którzy powiedzieli im o skutkach społecznych i prawnych spożywania alkoholu i narkotyków przez młodzież. Natomiast pierwszoklasiści wzięli udział w pogadance

na temat szkodliwości palenia papierosów i propagowania życia wolnego od tytoniu. Ogłoszone zostały również dwa konkursy: plastyczny i wiedzy o uzależnieniach. Oba konkursy miały na celu propagowanie życia bez nałogów.

Inne działania profilaktyczne podejmowane przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jarosławiu:

- **organizacja pikników i festynów** promujących zdrowy styl życia bez alkoholu z udziałem dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, w szczególności zagrożonych alkoholizmem np. piknik „Z bliźnim na majówkę", festyn „Bawimy się i wypoczywamy bez alkoholu" czy festyn sportowo-rekreacyjny promujący zdrowy styl życia organizowany w Dzielnicy nr 7.
- **przekazanie w formie dotacji środków finansowych** na realizację zadań promujących organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez czynne uprawianie sportu promującego zdrowy styl życia bez nałogów.
- przeprowadzenie na terenie miasta Jarosławia **pozalekcyjnych zajęć sportowych**. Zadanie to polegało na zagospodarowaniu czasu wolnego uczniów w ramach profilaktyki alkoholowej oraz promowanie zdrowego stylu życia bez nałogów poprzez organizację zawodów i rozgrywek sportowych. Zadanie realizował Miejski Ośrodek Prac Pozaszkolnych w Jarosławiu, w ramach którego działa 7 klubów sportowych: JKS 1909 Jarosław, P.K.S Kolping Jarosław, MKS „Jarosław S.A" , KS "7" Jarosław, KS "Przedmieście Jarosław, UKS „TRAMP". W ramach MOPP uczniowie szkolili się w następujących dyscyplinach sportowych: piłka siatkowa, koszykowa, nożna, ręczna, tenis stołowy, łucznictwo. W powyższych dyscyplinach szkolono 328 uczniów.

Wszystkie zadania realizowane w 2013 r. były zgodne z *Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla miasta Jarosławia na rok 2013*.

4. Potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny

Określenie potrzeb związanych z realizacją zadań mających na celu wsparcie rodziny wyznacza jednocześnie **kierunki działań na lata 2014-2015**. Działania te stanowią kontynuację tych, które zostały już podjęte, ale także umożliwiają zastosowanie nowych rozwiązań w celu poprawy kondycji rodzin. Wsparcie rodziny przeżywającej trudności (o różnym charakterze m.in. uzależnienia, choroby psychiczne, bezrobocie) w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest to proces wieloetapowy, składający się z:

1. określenia rzetelnej i trafnej diagnozy sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz faktycznych przyczyn kryzysu w rodzinie, co związane jest z umożliwieniem rodzinie z dysfunkcją kontaktu ze specjalistami z różnych dziedzin oraz ich ścisłą współpracą między sobą;
2. podjęciem działań profilaktyczno- edukacyjnych, a przez to wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
3. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny w rodzinach, w których nie nastąpiła całkowita degradacja więzi;
4. udzielenie pomocy w poprawie sytuacji bytowej rodziny przeżywającej trudności poprzez prowadzenie działań sprzyjających aktywizacji zawodowej oraz zwiększeniu szans jej bezrobotnych członków na rynku pracy (m.in. udział w szkoleniach);
5. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności, udzielenie mu niezbędnej opieki ze strony osób dorosłych w sytuacjach kryzysowych, angażowanie dzieci w dodatkowe zajęcia (edukacyjne i terapeutyczne) pozwalające na odreagowanie problemów w rodzinie, organizowanie czasu wolnego poprzez wzbogacanie ofert świetlic środowiskowych;
6. dążeniu do wewnętrznej reintegracji rodziny (odbudowy więzi), gdy tylko istnieje taka szansa, poprzez organizację i prowadzenie specjalistycznego wsparcia (w tym asystenta rodziny);
7. pomocy w integracji rodziny z dysfunkcją ze środowiskiem lokalnym oraz przeciwdziałanie marginalizacji i jej degradacji społecznej, poprzez m.in. wytypowanie i pobudzenie aktywności lokalnych liderów- animatorów;
8. podejmowanie skutecznych działań interwencyjnych w rodzinach, w których występują

różnego rodzaju patologie tj. alkoholizm, narkomania lub przemoc;

9. w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci, umieszczenie i współfinansowanie ich pobytu w pieczy zastępczej, a następnie pomoc w usamodzielnieniu;
10. organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych.

Rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych często boryka się z innymi problemami, które stanowią główne źródło trudności w codziennym funkcjonowaniu. *Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* wskazuje na asystenta rodziny jako na osobę, która może udzielić takiej rodzinie wszechstronnego wsparcia. Dlatego też ważne jest ciągłe dokształcanie osób pracujących na tych stanowiskach oraz koordynacja podejmowanych przez nich działań z działaniami pracowników innych instytucji. Ustawa zakłada również stworzenie zespołu do spraw asysty rodzinnej, co wydaje się być jednym z priorytetów w realizacji programu na lata 2014 - 2015.

Praca z rodziną przejawiającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych powinna być prowadzona szczególnie w formie:

- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego,
- terapii i mediacji,
- usług dla rodzi z dziećmi w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych,
- pomocy prawnej szczególnie w zakresie prawa rodzinnego,
- organizowania dla rodzin spotkań mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji.

Rodzina powinna otrzymywać **wszechstronne wsparcie** przez działania:

- instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny,
- placówek wsparcia dziennego,
- rodzin wspierających.

Dlatego też bardzo ważna jest *koordynacja działań* placówek, instytucji, organizacji pozarządowych i innych, zapewniająca stworzenie kompleksowego systemu wsparcia.

Kolejnym problemem jest poszerzenie oferty *placówek wsparcia dziennego* - m.in. poprzez uzupełnienie kadr pracowniczych czy też wyposażenie w niezbędne pomoce edukacyjne, a co za tym idzie udzielnie im dodatkowego wsparcia finansowego, tak by placówka mogła zapewnić dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce oraz organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Istotną kwestią do realizacji jest pogłębienie pracy z rodziną oraz tworzenie sieci pomocowej w formie *rodzin wspierających* rodzinę z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Według art. 29 pkt. 2 *ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*- Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- opiece i wychowaniu dziecka,
- prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Dodatkową formą podejmowanych działań na rzecz rodziny i dziecka powinna być *profilaktyka życia rodzinnego*, czemu służyć ma przygotowanie zróżnicowanych programów informacyjnych i edukacyjnych kierowanych do ogółu społeczeństwa, inicjowanie akcji, kampanii i spotkań podnoszących świadomość społeczną w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz podnoszenie wymagań w sprawie szkoleń dla osób pracujących z dziećmi i młodzieżą, poprzez uzupełnianie ich o treści związane z zapobieganiem powstawaniu patologii społecznych.

Zakończenie

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kładzie szczególny nacisk na podjęcie wszelkich prób przywrócenia rodzinom mającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych ich naturalnych funkcji. W centrum tego zainteresowania stawia dziecko, które wymaga w tym okresie dodatkowego wsparcia. Priorytetem w działaniach na rzecz wsparcia rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie w nich prawidłowych norm i wartości, które w przyszłości umożliwią prawidłowe funkcjonowanie w życiu społecznym.

Biorąc pod uwagę różnorodne formy pracy z rodziną, należy realizować zasadę pierwotnej roli wychowawczej i opiekuńczej rodziny w rozwoju dziecka. Aby przywrócić właściwe relacje w rodzinie dysfunkcyjnej trzeba ją wspomagać m.in. poprzez bezpośrednią współpracę oraz budować system wsparcia czyli rodzinne i instytucjonalne formy opieki zastępczej, które stanowią rozwiązanie w przypadku niewydolności opiekuńczo-wychowawczej rodziny biologicznej dziecka.

Rezultatem *Programu wspierania rodziny dla Gminy Miejskiej Jarosław na lata 2013 – 2015* ma być zwiększenie skuteczności pomocy kierowanej do rodzin dysfunkcyjnych, umocnienie działań profilaktycznych, wprowadzenie i upowszechnienie pracy asystenta rodziny i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Taka organizacja działań ma sprzyjać udzieleniu wszechstronnego wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w realizacji funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Aby podołać temu wyzwaniu niezbędna jest więc ścisła współpraca pomiędzy instytucjami oraz wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływającego na poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Bardzo istotne jest również nadanie tym działaniom otwartego charakteru, co umożliwi wprowadzenie modyfikacji programu stosowanie do istniejących potrzeb oraz posiadanych możliwości.

Przedstawione rekomendacje ujęte w niniejszym sprawozdaniu powinny zostać uwzględnione w planowaniu budżetu miasta na lata następne.

BURMISTRZ MIASTA
JAROSŁAWIA
mgr Andrzej Wyczawski

Autorzy opracowania: mgr Joanna Ziętek

z up. BURMISTRZA
mgr Jan Starost
Naczelnik Wydziału Spraw Obywatelskich